

B I R T A V A R R E - F E L T E T

Moskogaissa-feltet:

Moskogaissa-feltet ligger inne på fjellplatået ca. 900 m.o.h og begrenses topografisk mot S og V av h.h.v. Store - og Lille Moskogaissa. Det ser ut tål å ha vært regulær drift i 3 gruver her Moskogaissa 115 er den største. Den ligger ved osen av Maskojavrre. Utgående av malmen sees i elva, mens selve gruveåpningen i sommer var dekket av snø. Gruva er vannfylt. Det ligger en stor gråberg-tipp langs elva. Selve daganlegget er i ruiner. Bare ubetydelige mengder kis på berghallene. Rester av utskjeidet malm i de gamle tappelukene for taubanen viser rik kobbermalm m.magnetkis. Svovelkis er ikke observert eller er vanskelig å se. Magnetitt er skjeidet ut.

Moskogaissa 111:

Dette er den minste av de tre gruvene. Den ligger knapt 1 km SØ for 115. I en liten knaus ligger nokså flatt et kislav av beskleden mektighet. Det synes som om kislavet går ut i dagen rundt knausen, - i så fall utgjør nivået et lite flateinnhold. Forekomsten synes i alle fall å være ubetydelig. Kislavet med største synlige mektighet på ca. 1 m, er fulgt opp med 3 stoller hvorav den lengste er ca. 20 m. Det rikelig med granater i malmens sidestein.

Moskogaissa 117:

Denne graven har dels vært drevet som et lite dagbrudd der kisen sees i liten mektighet. Gruvegangene er ikke tilgjengelige. Vannet ved gruva er tappet ved en stoll, - visstnok for å få en oversikt over malmsonen. Bunnen er imidlertid dekket av gjærme. Utskjeidet malm er tildels meget rik på kobberkis. Malmen følges også her av granatfels. 117 ligger ca. 1,5km NV for 115.

Mellom gruvene er det mye overdekning og sonene kan derfor ikke følges opp her. Det er mulig 115 og 117 ligger i samme stratigrafiske nivå, mens gruve 111 synes å ligge i et litt høyere nivå.

Fra gruve 117 kan malmsonens nivå følges omtrent kontinuerlig V-over og N-over til vann 893, - derfra noen 100 meter Ø-over som en utydelig rustsone som følger små skrenter i terrenget. Det er vanskelig i felt å se kis i bergarten. Det nedre malmnivå i Moskogaissa-feltet ble ikke fulgt opp kontinuerlig. Like ovenfor bekkeinntak 6 er det kobberkis-impregnasjoner i lys kvartsrik og granatførende bergart. I nærheten av bekkeinntak 5 står nivået blottet med rust. Det kan ikke være tvil om at det er det øvre nivå som fører mest kis.

I Store Moskogaissa, ca. 1000 m.o.h., går en rustsone som er best utviklet i N-hellinga. Her kan den sees sammenhengende i minst 1000 meters lengde. Sonen kan følges mer utydelig mot SØ og Ø rundt fjellet. Rett over gruve 115 er det slått inn en 2 - 3 m lang stoll. Forøvrig sees merker etter muting. Bergarten er en amfibolitt med synlig spor av magnetkis. Rustsonen ligger øverst i "Green beds" (Padget).

Skyvefronten til Čappis-dekket markeres i terrenget som rustne småskrenter av gneisaktige bergarter. Denne rustsone går mellom de to Bår'su-vannene og derfra videre SØ-over. Skyvesonen skjærer seg ned i dalen like under taugbanestasjonen på Mattisaksla og krysser dalbunnen ved Kilen, omtrent ved kraftlagsmessa. Ved Mattisaksla er det rustpartier med gneisaktige tektoniserte bergarter. Lys kalk og sandstein opptrer også samt noen amfibolitter. Ingen kis synlig. De rustsoner man ser i fjellsidene, lar seg vanskelig følge innover fjellplatået mot V. To tettliggende rustsoner skjærer seg inn på platået der hvor Magerelva faller utfor stupet (4984 - 7698.2) Her er det litt irr. Nivåene går opp mot Magervann omtrent ved elveutløpet, men rustutviklingen forsvinner. I elvejuvet v/bekkeinntak 3 står en kraftig rustsone som antakelig skjæres av tunellen. Selve elvejuvet er meget vanskelig å komme ned i.

I området 499 - 7696 er det rustsoner som forsvinner under overdekning. Irr opptrer hyppig i skrentene langs Ø-siden av Miessevarri (499 - 7699) samt i Guolasjåkka i dette området. Det ser ut til at et visst nivå i Ankerlia-skiferen fører irr. Nivået kan følges over til Tørrfossjuvet. Irret er avsatt av rennende vann som kommer ut av skiferen.

På Ø-siden av Kåfjorddalen ligger Birtavarre Høyfjell gruve i samme nivå som Sabetjokk gruve. Rustsonen som skjærer seg opp og inn på høyfjellsplatået SØ for Sabetjokk, kan ikke følges sammenhengende til Birtavarre Høyfjell gruve. Videre mot Ø kan rustpartier sees her og der. Ved foten av fjellrygg (504.1 - 76998) er det rasket litt på en rustsone med ubetydelig kis. Malmen i Birtavarre gruve er en rik impregnasjons av kobberkis og magnetkis i kvarts. Det er to vannfylte synker her samt noen skjæringer. Det er ikke mulig å få målt mektighet og feltlengde på malmen. Den store sletta Ø for Loabmi er stort sett overdekket. Bekkefarene kan vise blotninger, men så ingen kis og/eller rustsoner.

Befaring av to gamle skjerpepunkt (506 - 7707 og 5071 - 7707) ga negativt resultat. I området ved S-ligste punkt kunne sees noen få rustflekker i den slake fjellsiden. Ved det nordlige punkt står ubetydelig med rust langs en liten fjellskrent. Området var delvis overdekket av en snøfonn.

Skaidi kobbergruve 503.3 - 7707.7:

Gruven ligger på en fjellrygg. Det går en kjerreveg fra Kilen i Kåfjorddalen. Bare tufter igjen av daganleggene. Sterk overdekning i gruveområdet. Bergarten er Ankerliaskifer med noe bånding. Gruveåpningene er delvis gjenrast, men det ser ut til å ha vært to innslag med ca. 10 m mellomrom. Stollene synker mot NØ, - nokså flaks flatt ytterst hvor det ikke står vann. Strøk og fall i skiferen er: N80V, 35 N. Ved Ø-lige innslag er ca ½ m av hengen blottet, - resten er dekket av ras. Ved V-lige innslag er malmen blottet i hel mektighet som er ca. 1 m. Mektigheten avtar raskt begge veier langs fallet. Man får her inntrykk av en malm med raskt vekslende mektighet langs fallet, noe som er vanlig for Birtavarre-malmene. Kismineraler er kobberkis og svovelkisterner i magnetkis. 50 m mot VNV er en vannfylt sjakt i samme stratigrafiske nivå som gruva. Det står malm i taket her. Det var ikke mulig å få oversikt over malmens feltutstrekning. Stikking i gruveområdet tyder på at det har vært utført geofysiske målinger (NGU, midten av -50-årene).

Cappis-dekkets front går opp Ø-siden av Kåfjorddalen ved Kobbelva. Omtrent i skoggrensen går skyve~~xxxxx~~ grensen opp fjellsiden mot N og kan følges som en hylle rundt fjellet Njargat med rustutvikling. I skogrenseområdet er det omtrent på skoggrensen en sterkt rusten grafittskifer. Bergartene fra Kilen og opp fjellsiden, i området langs gruveveien, er folierte lyse bergarter, tildels gneisaktige. Amfibolitter opptrer også. I den lyse bergart sås her og der spredte små kisterninger, men det var ikke mulig å se egentlige impregnasjoner (jfr. Thesens rapport).

Haldit-området, - rekognoseringer:

I de lavere områder sees en vanlig middels til finkornig gabbro. Kunne på avstand, i området mellom høyeste topp 1365 og riksgrensen, se store brune partier som sannsynligvis var olivin-gabbro. Store løsblokker med samme forvitningsfarge lenger N besto vesentlig av olivin. Det opptrer store ultrabasiske partier innen gabbroen. En nærmere undersøkelse av disse bør utføres.

En tur til riksgrensen på V-siden av Guolas og Haldit-massivet langs Marfejavrri-vassdraget gikk stort sett utenom gabbroen. På Sinaivarre og S for Gåddejåkka opptrer mest glimmer-skifer og litt kalk. Ved anm.pkt. 503 - 7690 er en liten gabbro-plugg. Det er noen flere små gabbro-intrusjoner her, - mindre utgaver av Hornasch. Videre S-over til grensen er det vesentlig lyse, sterkt folierte bergarter. Samme type bergart står også på slettelandet Ø for Haldi. Fra Ø-enden av Guolas og langs Huordnasvaaggi står vanlig gabbro til sletteområdet ved Sámajavvri hvor lyse folierte bergarter dominerer. Disse er antakelig feltspatførende. I NØ-skråningen av Haldi (512.3 - 7691.2) går en ca. 50 m lang rustsone 4 - 5 m mektig. Rustsonen forsvinner i en ur på begge sider. Sonen faller slakt mot SV og stryker NV - SØ. Tildels sterk rusthatt, men ingen erts synlig. Slettelandet NV for Sámajavrri er sterkt overdekket, - blotninger i bekkeløp. Ingen kisblokker ble funnet. NØ-grensen for gabbroen går langs Coalbmevaggi og langs fjellfoten. Bergartene på f.eks. Unna Gul'puoaiivi (515 - 7694) og vestover er mest lyse, feltspatførende og sterkt folierte typer som godt kan være sparagmitter. I Coalbmejåkka omtrent ved 512.5 - 7695.5, skjærer en kraftig rustsone elva. Lite eller ingen ertsmineralisering å se.

Konklusjon:

Innen det undersøkte området er de mest lovende felter for nærmere undersøkelser de gamle gruveområdene ved Moskogaissa, Sabetjokk og Birtavarre Høifjell. I begge områder er det utført geofysiske målinger samt boringer (NGU, 1952-54) og det ble den gang påvist visse mengder malm (1,4 - 1,8 mill. tonn kobbermalm). Det skulle være naturlig å ta dette som utgangspunkt for videre undersøkelser. Geofysiske metoder med mer moderne hjelpemidler (f.eks. IP) kan gi resultater med større nøyaktighet og evt. større dybdefølsomhet. Det er verd å merke seg at impregnasjonsmalmen i Birtavarre Høifjell gruve ikke slo ut på NGU's elektromagnetiske målinger. NGU sluttet med sine målinger og boringer p.g.a. pengemangel, ikke fordi malmen ikke var lovende nok eller tok slutt. Et boreprogram som en fortsettelse av NGU's boringer vil sikkert kunne føre til mere påvist malm. Dette vil kreve bedre utstyr enn det NGU opererte med (for svake bormaskiner). Man må bl.a. ta sikte på å bore fra Lille Moskogaissa ettersom malmen ved Moskogaissa 115 må antas å gå inn under dette fjellet.